

Verslag Symposium Waterlabel

datum: 26 september 2018
locatie: Het Waterschapshuis, Amersfoort
project: Waterlabelonderzoek
onderwerp: Symposium Waterlabel

Aanwezigen

Rob van der Velde (WaterMAAT); Jan Kadijk (Dutch Green Building Council); Jolanda Alsemgeest (Gemeente Pijnacker-Nootdorp); Mathijs Vromans (Gemeente Goirle); Inez van Tilburg (Hoogheemraadschap van Rijnland); Hanny Vrieswijk (Gemeente Pijnacker-Nootdorp); Marilinde van Doorn (Hoogheemraadschap van Delfland); Elijan Bes (Gemeente Rotterdam); John Jacobs (Gemeente Rotterdam); Daniel Goedbloed (Rainproof); Bert Palsma (STOWA); Simon van Damme (Gemeente Leidschendam-Voorburg); Marcel Tirion (Gemeente Den Haag); Joke van Wensem (Min. I&W, NKWK); Albert Elshof (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden); Martin Bastiaans (Gemeente Haarlemmermeer); Djamo van der Krabben (Waterschap Aa en Maas); Wytze Schuurmans (Nelen & Schuurmans); Lieke Coppens (Nelen & Schuurmans); Jelmer Roosjen (Nelen & Schuurmans)

Introductie

Bert Palsma opent het symposium om 9:35 uur en heet iedereen welkom op het Waterlabel Symposium. Dit symposium is de tweede en laatste bijeenkomst in het Waterlabel onderzoek, Fase 2, in opdracht van STOWA en RIONED. Bert kondigt aan dat tijdens dit symposium twee onderwerpen belangrijk zijn: de vernieuwde scoremethodiek, het resultaat van dit onderzoek en de verschillende toepassingen van het Waterlabel (en wat is daar dan nog voor nodig).

Lieke neemt de introductie verder over. Ze merkt op dat er een boel nieuwe gezichten in de zaal zitten; de 'Waterlabel community' breidt zich uit. Vervolgens blikt ze met de aanwezigen terug op de workshop van 23 mei. Ongeveer de helft van de aanwezigen vandaag was ook aanwezig bij deze eerste workshop. Dit was een energieke, creatieve bijeenkomst waarbij in groepjes is uitgewerkt hoe de vernieuwde scoremethodiek er uit moet komen te zien. Deze moet o.a. voldoen aan:

- Een generieke scoremethodiek voor heel Nederland, oplossingen bieden op maat;
- Het moet simpel én hydrologisch onderbouwd zijn;
- Het moet motiverend zijn én moet serieus wat opleveren;
- Een Waterlabel moet er zijn om het hoofd te bieden aan zowel piek- als jaarrondbuien.

Deze zaken zijn meegenomen in de uiteindelijke vernieuwde scoremethodiek, die Jelmer zal presenteren.

Presentatie scoremethodiek

Jelmer licht de nieuwe scoremethodiek toe. Nieuw is dat het Waterlabel wordt bepaald door het aantal millimeters berging en/of infiltratie op het perceel te berekenen. De stap om van een label G naar F te

komen is klein en hiervoor hoeft je maar enkele mm meer te 'behalen'. Naarmate het serieuzer wordt is de stap naar een beter label groter (bijv. B naar A) en moet je 20 mm extra berging realiseren.

Ten opzichte van de voorgaande scoremethodiek zijn een aantal uitgangspunten geschrapt. Zo wordt er bijvoorbeeld geen onderscheid meer gemaakt tussen de voor- en achtertuin en wordt gekeken naar het bebouwde en onbebouwde deel van het perceel. Ook wordt het type riolering waarop een woning is aangesloten niet meegenomen in de berekening, behalve als (delen van) de kavel aangesloten is op een hemelwater- of infiltratieriool. Voor de volledige documentatie van de scoremethodiek van het waterlabel, zie *Scoremethodiek Waterlabel voor regenwateropvang - Oktober 2018.pdf*.

Aan de hand van een mock-up (zie Figuur 1) laat Jelmer zien hoe het invullen van de gegevens er in de praktijk uit zal zien. Voor de leek zijn de gegevens over het perceel ingevuld op basis van open-source data (bv. de BAG en het Kadaster) en aangeleverde data door de opdrachtgever (bijv. een luchtfoto). De expert krijgt de mogelijkheid om zijn gegevens tot in detail aan te passen. Achter de schermen wordt er een doorvertaling gemaakt naar het aantal behaalde millimeters berging en/of infiltratie op het perceel en het corresponderende Waterlabel.

The mock-up shows three stages of the website interface. The first two screens show input fields for 'Waterweg' (184 ext) and '3731 HS' (De Bilt), with a house icon and a label 'E opvang regen'. The third screen shows the same input fields but with a label 'B opvang regen'. Below the input fields, there are buttons for 'Mijn gegevens aanpassen', 'Hoe krijg ik een hoger label?', 'Print mijn waterlabel', 'Achtergrond informatie', and 'Ik heb een vraag'.

perceel	dak	terrein	extra
Type onbebouwd			
Verhard klinkers	60	20	10
Gazon verlaagd	15	25	200
Gazon	30	25	20
Groen plantenperk	10	24	40
Voeg nieuw type toe...			
Totaal	115	23	32

Figuur 1. Mock-up vernieuwde website www.waterlabel.net

Het perceel dat hierboven genoemd staat heeft op basis van de nieuwe scoremethodiek een Waterlabel B gekregen.

Aanvullend is er gevraagd wat het publiek wil meegeven als het gaat om de vernieuwde scoremethodiek. Hieruit zijn de volgende opmerkingen genoemd:

- Voorstel om het woonmerk van de Dutch Green Building Council te koppelen aan het Waterlabel;
- Onderzoeken of het Waterlabel ook op wijk- of straatniveau te berekenen is (voor projectontwikkelaars);
- Interessant om te onderzoeken: Hoe functioneert het totale systeem (op wijk- of straatniveau) in relatie tot het Waterlabel? Wat verwacht je? Wat gebeurt er?
- Mogelijkheid van collectieve voorzieningen/uitvoering.
- Let op: de boodschap rondom het energielabel kan verward worden met die rondom het waterlabel. Bij een energielabel streef je idealiter altijd naar het hoogste. Bij een waterlabel hoeft dat niet altijd iets beters op te leveren: soms is C het maximaal haalbare, of is streven naar C meer dan voldoende om problemen als wateroverlast en droogte het hoofd te bieden.
- Houd in de scoremethodiek ook rekening met het feit dat verschillende oppervlakken op het perceel af voeren naar bergende voorzieningen;
- Toekomst: een invultool voor niet bestaande bouw (nieuwbouw);
- Voor een niet-technische: toegankelijke informatie m.b.t. huisriool (hoe werkt het?);
- Bodemkaart meenemen voor k-waarde en maatwerk voor advies.

Pitches

Aan de hand van pitches gaan we met iedereen op zoek naar de verschillende toepassingen van het Waterlabel. Rob van der Velde introduceert de pitches. Lieke noteert de vragen en punten van discussie die de pitches bij het publiek oproepen. Het publiek krijgt een vragenlijst waarop men aan geeft hoe belangrijk en hoe kansrijk de toepassingen worden geacht. Na de laatste pitch worden de vragenlijsten verzameld en wordt er een rangschikking gemaakt. Hieronder volgt de opsomming van de pitches en de punten van discussie.

Martin Bastiaans, gemeente Haarlemmermeer

Martin is vakspecialist riolering, water en klimaatadaptatie. Hij staat voor de opgave dat klimaatbestendige woningbouw sneller tot ontwikkeling moet komen binnen de gemeente Haarlemmermeer. Martin is op dit moment zoekende om kaders te stellen aan de nieuwbouwwontwikkeling omtrent klimaat adaptieve maatregelen om zo wateroverlast te voorkomen. Hierbij ziet hij het Waterlabel als een geschikte toepassing. De vraag die bij Martin naar boven komt is hoe deze toepassing tot uitvoering komt.

Punten voor discussie:

- Waterlabel voor de openbare ruimte.
- Wat zijn de lessons learned vanuit het Energielabel?
- Waar als eis bij nieuwbouw vastleggen?

Jolanda Alsemgeest, gemeente Pijnacker-Nootdorp

Jolanda spreekt over de toepassing: Waterlabel als communicatiemiddel. Binnen de gemeente Pijnacker-Nootdorp is men bezig met de herinrichting van de wijk Klapwijk, waarbij men een klimaatbestendige inrichting wil realiseren. Communicatie en het inlichten van bewoners wordt van belang geacht en is de rode draad van dit project. Het Waterlabel kan hierin een middel zijn om bewoners zelf ook aan te sporen om op eigen terrein iets te doen in het klimaatbestendig maken van de wijk.

Punten voor discussie:

- Hoe krijgen we de mensen daadwerkelijk in beweging ('de middenmoot')?

Marilinde van Doorn, HH Delfland

Marilinde spreekt over de toepassing: Waterlabel voor subsidieverstrekking. Bewoners kunnen binnen het beheergebied aanspraak maken op subsidie als er maatregelen getroffen worden om wateroverlast te verminderen. Het Waterlabel kan hierbij fungeren als monitoringsinstrument en zodra een beter Waterlabel behaald wordt er aanspraak gemaakt kan worden op de subsidie van het Hoogheemraadschap Delfland.

Punten voor discussie:

- Timing van lanceren.
- Moeten we het Waterlabel verplicht stellen bij aanvraag subsidie?

Daniel Goedbloed, Waternet/Rainproof

Daniel heeft meerdere toepassingen voor ogen voor het Waterlabel. Tijdens zijn pitch spreekt hij over het geven van korting op de rioolheffing. Met een beter Waterlabel stuur je namelijk minder regenwater naar het riool. Ingrepren om een beter Waterlabel te krijgen kunnen beloond worden in de vorm van korting op de rioolheffing. Het implementeren van deze toepassing zal naar verwachting veel moeite kosten.

Punten voor discussie:

- Strategie voor Waterlabel als korting/heffing differentiëren:
 - o Hoe precies (vrij ingewikkeld)?
 - o Hoe handhaven (te duur)? Moet het Waterlabel laagdrempeliger en verleidelijker?
- Waarom niet ook korting op waterschapsbelasting?
- Waterlabel koppelen aan producten.

Joke van Wensem, NKWK

Joke is vanuit haar coördinerende rol binnen het Nationaal Kennis- en innovatieprogramma Water en Klimaat zeer betrokken bij de wateropgave voor bewoners en bedrijven. Een toepassing die zij voor ogen heeft is het inzetten van het Waterlabel om te voorzien in de wateropgave voor bewoners en bedrijven. Het Waterlabel toont aan wat particulieren/bedrijven op hun eigen perceel kunnen doen om waterproblematiek gezamenlijk te verminderen.

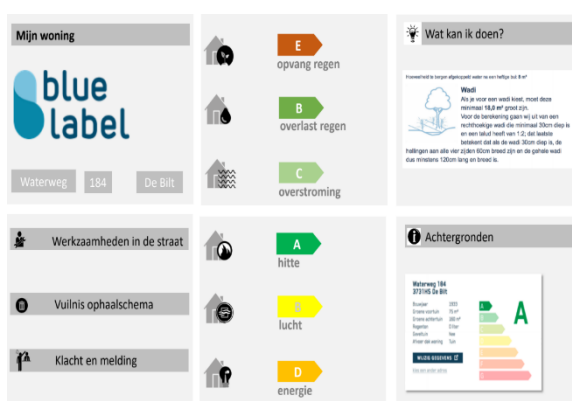

Punten voor discussie:

- Hoe motiveer je de burger? Wat krijgt hij/zij er voor terug?
- Waterlabel als 'asset' van een huis.

John Jacobs, gemeente Rotterdam

John spreekt over de toepassing: Waterlabel als onderdeel van een Multilabel. Onder één omgeving kan het Waterlabel samen gebracht worden met andere labels (zoals het energielabel of Bluelabel), waarbij inzichtelijk wordt hoe jouw woning scoort op meerdere onderdelen.

Punten voor discussie:

- Het Multilabel als dienstverlening kavelpaspoort?
- Koppeling Multilabel met andere ruimtelijke informatie.
- Aggregatieniveau: woning of kaart?

Reflectie en discussie

Tijdens de koffiepauze zijn de vragenlijsten ingenomen en hieruit is een rangschikking gemaakt van alle toepassingen. De Top 5 Belangrijkste toepassingen volgens de aanwezigen zijn:

1. *Waterlabel als eis bij nieuwbouw.*
2. *Waterlabel als communicatiemiddel.*
3. *Waterlabel als onderdeel van multilabel.*
4. *Waterlabel voor subsidieverstrekking.*
5. *Waterlabel voor korting op de heffing en als wateropgave voor bewoners en bedrijven.*

Aanvullend worden de volgende toepassingen nog genoemd:

- Het Waterlabel als beleidsinstrument (vaststellen en monitoren);
- Het Waterlabel moet schaalbaar zijn naar straat/buurt/wijk/regio;
- Potentieel: koppeling wateroverlast/stresstesten en Waterlabel;
- Koppeling Waterlabel met een Klimaatlabel.

De discussie wordt gevoerd over de toepassingen: Waterlabel als eis bij nieuwbouw en als communicatiemiddel. Hierin wordt ingegaan op wat er aanvullend nodig is om deze toepassing haalbaar te achten. De antwoorden zijn verzameld in een wordcloud via mentimeter.

Wat is er aanvullend nodig voor de toepassing Waterlabel als eis bij nieuwbouw?

Wat is er aanvullend nodig voor de toepassing Waterlabel als communicatiemiddel?

Afsluiting

Bert Palsma sluit af en dankt iedereen voor zijn of haar bijdrage. Op 6 november 2018 vindt een vervolg bijeenkomst plaats. Op deze dag zullen we verder doorpraten over de toepassingen en wat dat voor het Waterlabel betekent. Het zou goed zijn als geïnteresseerden hierbij aanwezig willen zijn om hier dan met een frisse blik hier nogmaals over te discussiëren. Het idee is ook om een extern communicatiebureau hier voor uit te nodigen om mee te denken hoe het Waterlabel gecommuniceerd gaat worden. Tevens zullen we het op 6 november gaan hebben over eigenaarschap van het Waterlabel: van wie is het en wie moet het dragen.